

Магістр 2 року навчання
 фінансового факультету ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ВИЯВЛЕННЯ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ДЕПОЗИТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Анотація. Проведено аналіз депозитного ринку України з 2007 року до липня 2013 року. Визначено основні тенденції та особливості розвитку ринку вкладів. Розглянуто структуру депозитного ринку в аспекті секторів економіки, строку залучення ресурсів та виду валюти вкладу.

Аннотация. Проведен анализ депозитного рынка Украины с 2007 года по август 2013 года. Определены основные тенденции и особенности развития рынка вкладов. Рассмотрена структура депозитного рынка в аспекте секторов экономики, срока привлечения ресурсов и вида валюты вклада.

Annotation. The article analyzes the deposit market of Ukraine from 2007 to August 2013. The basic trends and characteristics of market deposits are defined. The structure of deposit market in terms of sectors, the term of attracting resources and types of deposit contribution are studied.

Ключові слова: вклад, депозитний ринок України, сектори економіки, строк вкладу, вид валюти.

На сучасному етапі розвитку економіки грошові ресурси, що акумулюються у формі депозитів, є важливим джерелом інвестування в національне господарство. Від стимулювання ресурсного потенціалу банку залежать зміцнення стійкості банківського сектору, підвищення довіри до нього з боку вкладників і кредиторів, поліпшення інвестиційної активності, розвиток усіх галузей економіки України і, як результат, вихід економіки з кризи та інтеграція національної банківської системи у світове співтовариство. У зв'язку з цим актуального значення набуває аналіз сучасного стану депозитного ринку, тенденцій та особливостей його розвитку.

Цій темі приділяють багато уваги спеціалісти і науковці: О. Заруцька, Н. Кожель, І. Лютий, А. Череп [1 – 4]. У своїх працях вони розглядали економічне значення депозитних операцій, їх вплив на ресурсну базу банку, технологію проведення депозитних операцій із фізичними та юридичними особами, але недостатньо уваги приділено саме особливостям розвитку та функціонування депозитного ринку України.

Метою статті є виявлення основних тенденцій розвитку та принципів становлення і функціонування депозитного ринку України. Розвиток депозитного ринку в Україні залежить від процесів, які відбуваються на грошово-кредитному ринку та в економіці загалом. Депозитний ринок відображає загальний стан і тенденції грошово-кредитного ринку, вплив на нього інфляційних процесів та тенденцій до зростання грошових доходів населення [1].

На рис. 1 розглянуто динаміку депозитів резидентів в аспекті секторів економіки з 2007 року до серпня 2013 року [5].

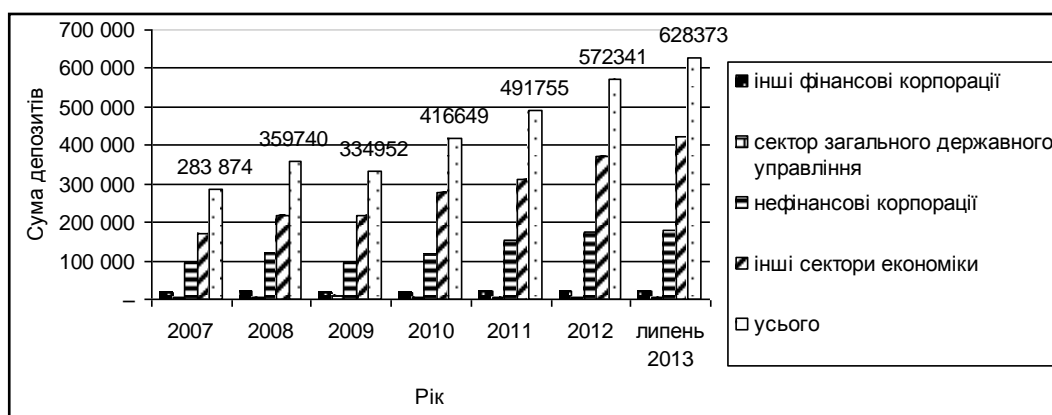

Рис. 1. Динаміка депозитів за секторами

Проаналізувавши рис. 1, можна зробити висновок, що з 2007 до 2013 року сума депозитів збільшилася в 3,21 раза й у структурі депозитів України переважають депозити інших секторів економіки (домашні господарства та некомерційні організації, що обслуговують домашні господарства) і нефінансових корпорацій. У період з 2009 р. відбувся спад, причиною якого стала світова фінансова криза. У 2010 – 2013 рр. спостерігається стабілізація

депозитного ринку. Найменшу питому вагу в структурі депозитів мають депозити сектору державного управління. Депозити інших фінансових корпорацій у структурі депозитного ринку значно не змінюються. На 01.07.2013 р. сума депозитів, залучених фінансовими корпораціями (крім Національного банку України), становить 628,373 млрд грн.

На рис. 2 наведено динаміку депозитів з 2007 р. до липня 2013 р. в аспекті їх строку [5].

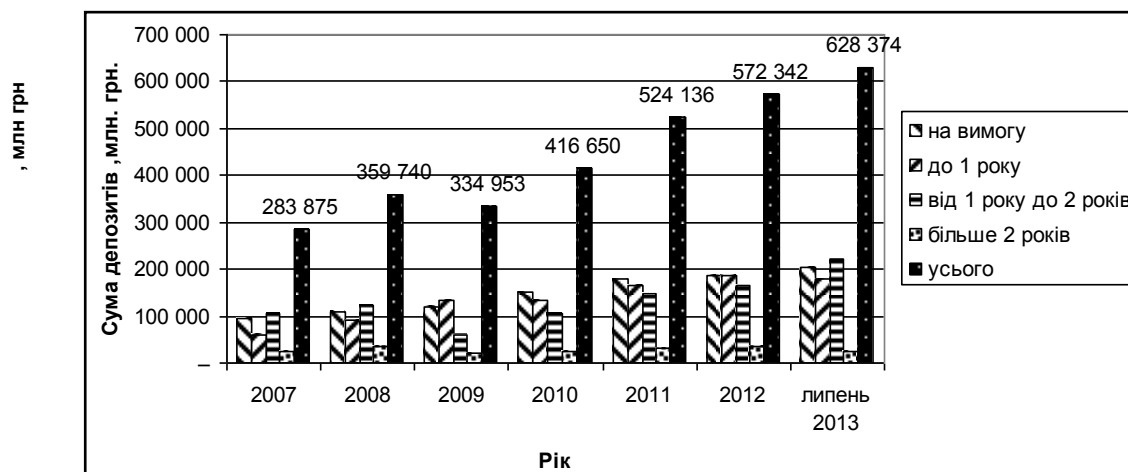

Рис. 2. Динаміка депозитів, залучених фінансовими корпораціями, за 2007 р. – липень 2013 р. залежно від строку залучення

Згідно з рис. 2 сума депозитів на вимогу з 2007 р. постійно зростає. Сума депозитів на строк до 1 року стрімко зростала до 2009 р., а в останні 2 роки відбувається незначне зменшення депозитів даного виду. У 2009 р. відбулося значне зменшення депозитів на строк від 1 до 2 років, що було наслідком падіння довіри до банків. Але вже у 2013 році загальна сума депозитів даного виду значно зросла. У структурі депозитів переважають депозити на вимогу, найменшу питому вагу мають депозити на строк більше 2 років, що свідчить про недовіру юридичних та фізичних осіб до фінансових установ і нестабільну економічну та політичну ситуацію в країні.

Було розглянуто динаміку депозитів залежно від валюти, в якій залучаються кошти, в період з 2007 року до липня 2013 року (рис. 3) [5].

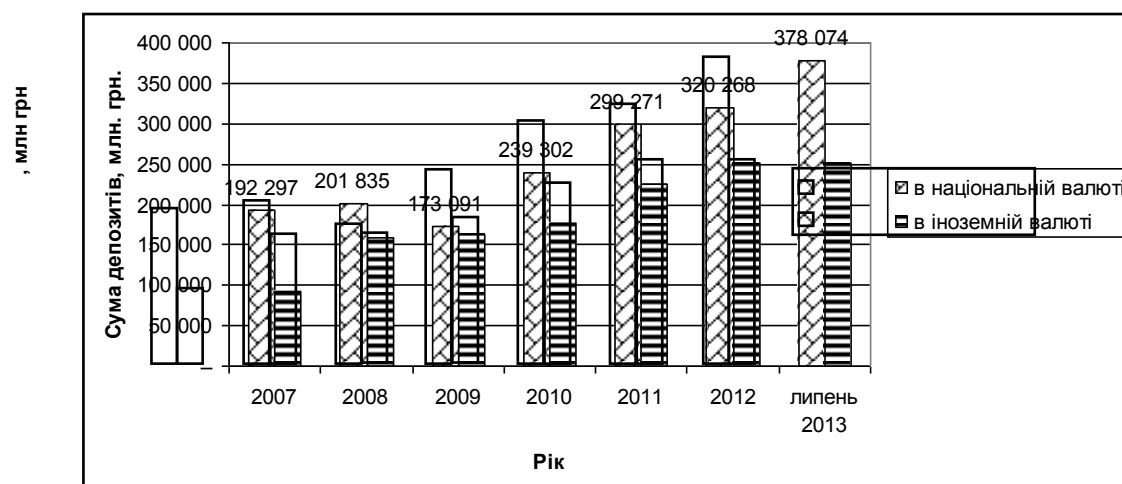

Рис. 3. Динаміка розподілу депозитів за видами валюти

Проаналізувавши рис. 3, можна помітити різке зменшення депозитів у національній валюті порівняно з депозитами в іноземній валюті. У 2008 року депозити в іноземній валюті збільшилися майже у 2 рази. До 2008 року депозити у гривні стрімко зростали, але після несподіваної зміни валютного курсу питома вага гривневих депозитів значно скоротилась.

Таким чином, за результатами проведеного дослідження можна стверджувати, що депозитний ринок України перебуває у стані стабілізації після світової фінансової кризи. До 2008 року відбувався активний розвиток вкладних операцій, зростала кількість депозитів на території України, збільшувався обсяг строкових депозитів, що свідчило про довіру до банківського сектору. На сьогодні переважають вклади на вимогу, ця тенденція не дає змогу банкам вести активну політику інвестування, робити чіткі прогнози з приводу як обсягів залучених ресурсів, так і пов'язаних з ними активних операцій.

В Україні більше користуються попитом короткострокові депозити – строком до двох років. Безумовно, банки можуть, виходячи зі своїх можливостей, запропонувати депозити строком на 10 років. Але, по-перше, процентна ставка за ними буде нижчою, ніж та, яка існує за внесками строком на рік. По-друге, населення психологічно ще не готове до таких довгострокових внесків.

Доведено, що важливим чинником зростання обсягів депозитного ринку в Україні є зростання грошових доходів юридичних та фізичних осіб, що за умов відсутності фінансового ринку як альтернативи інвестування визначає депозитні вклади як головне джерело портфеля активів. За цих умов особлива увага звертається на фінансові аспекти діяльності банку. Забезпечення фінансової стабільності комерційного банку в сучасних умовах базується на використанні механізму банківського менеджменту, складовою якого є депозитна політика комерційного банку. Відповідно, ефективність управління та функціонування банку значною мірою визначається ефективністю реалізації депозитної політики.

Наук. керівн. Внукова Н. М.

Література: 1. Заруцька О. Деякі тенденції ринку депозитів / О. Заруцька // Вісник НБУ. – 2010. – № 10. – С. 7–10. 2. Кожель Н. Основні тенденції змін у структурі вкладів на українському депозитному ринку як свідчення зміцнення довіри до банків / Н. Кожель // Вісник НБУ. – 2008. – № 11. – С. 43–45. 3. Лютий І. О. Банківський маркетинг : підручник для студ. вищ. навч. закл. / І. О. Лютий. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 776 с. 4. Череп А. Банківські операції : навч. посібн. / А. Череп. – К. : Кондор, 2008. – 410 с. 5. Офіційний сайт НБУ. – Режим доступу : www.bank.gov.ua.